

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XIV. Cypri cum nardo & croeus , fistula & cinnamomum cum
vniuersis lignis Libani, myrrha & aloe cum omnibus primis vnguentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

rum purpura, quid per fructus pomorum, nisi bonis actibus candens, vita confessorum? O quantæ deliciae huius paradyfi, quantæ abundanter & feliciter profluentes virtutum emissiones, vbi & fortes nutriuntur, & infirmi reficiantur! quia ibi qui imitari cupiunt, mirantur, prædicant, & venerantur constantiam martyrum; ibi qui Martyres esse non possunt, attendunt, approbant & æmulantur probabilem vitam in pace gloriosè viuētium sanctorum.

VERSUS XIV.

Cypri cum nardo, nardus & crocus, fistula & cinnamomum cum vniuersis lignis Libani, myrrha & aloë cum omnibus primis vnguentis.

VNde & sequitur huius horti conclusi, siue fontis signati designata venustas, salubritas, & vtilitas, per septem species herbarum aromaticarum, non solum quia istas eius sanctitatis emissiones septiformis spiritus efficit gratia, verum etiam quia hoc septenario specierum numero virtutum vniuersitas exprimitur. In toto quippe corpore Ecclesie nulla virtus potest deesse, quia cum caput Ecclesie sit Christus, corpus autem Christi Ecclesia, quicquid sanctitatis, honestatis, & vtilitatis vnquam esse potuit vel potest, in vniuerso Christo, hoc est capite & mēbris cōsiderare licebit.

Inspiciamus ergò ipsas species, per quas vniuersitas virtutum, vt

diximus, denotatur, & quod in partibus intelligimus, in toto intelligendum sciamus. *Cypri*, inquit, cum *nardo*, *nardus* & *crocus*, *fistula* & *cinnamomum* cum vniuersis lignis *libani*, *myrra* & *aloë* cum omnibus primis vnguentis.

Cyprus est arbor aromatica, significans spiritualis gratiæ benedictionem, & interpretatur mœror vel tristitia. *Cyprus* ergo in Ecclesia est quæuis sancta anima velut arbor aromatica, quæ habet ex Dei gratia, vt mundi huius transitoria contemnat gaudia, habens eam tristitiam, quæ est secundum Deum, quæ penitentiam in salutem stabilem operatur; memor illius Euangelici, beati qui *luc. 2. Cor. 7. gent*, quoniam ipsi consolabuntur; & illius Apostolici, *miseri estote & lugete Iac. 4. risus vester in luctum conuertatur, & gaudium in mœrorem.*

Nardus frigus repellere dicitur, *crocus* autem ardentibus inferre refrigerium: quid autem per *nardum* nisi *charitas*, quid per *crocum* nisi *castitas* figuratur? *charitas* namque tepidos in bono opere suscitatur, & ardentem facit, *castitas* verò mentem ab æstu malæ concupiscentiæ temperat & restringit.

Fistula est arbor aromatica breuis & modica, duri autem corticis, qui contritus bibitur & sanat viscera: porro *cinnamomum* cinereum habet colorem, & diu retinet vim suam. Per *fistulam* autem quæ, vt diximus, breuis est & modica nõ incōgruè *humilitas* accipitur; duro vero eius

Cyprus in Ecclesia quæuis sancta anima est.

Per *nardum* *charitas*, per *crocum* *castitas* figuratur.

Per *fistulam* *humilitas*, per *cinnamomum* però eius

Horti huius venustas per septem species herbarum aromaticarum describitur, & quare.

nitentium
habitus de-
signatur.

rò eius corticè contrito & potato viscera sanantur, quia dum humilitatis virtute duræ superbæ carnis ex tollentia frangitur, vulnus animæ contriti & humiliati cordis medicina sanatur. Per *cynamomum* verò quæ ad cineri coloris est, & diu vim suam retinet abiectus pœnitentium habitus designatur, qui possunt dicere cum Propheta, *cinerem tanquam panem manducabam*, & cum Beato Iob, *idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in fauillâ & cinere*. Sed hæc abiectio vim suam diu retinet, quia vera est ea pœnitentia, q̄ sic conuersi cordis rectitudinem seruat, vt vltèrius pœnitèda nõ admittat.

Pf. 101.

Iob. 42.

Per vniuersa
ligna Libani
omnes virtutes
signantur.

Cum vniuersis lignis libani, hoc est cum omnibus vitæ baptismo candidatæ, & recta fide solidatæ, bonisque operibus sublimatæ virtutibus. Nam cum præmitteret particulariter, eas quas supra posuimus virtutes, per prænominatas arborum species, subdit vniuersaliter per omnia ligna libani omnes virtutes, vt intelligamus hortum Domini hoc est Ecclesiam, omnem quidem ex se emittere virtutem, per variam sanctorum vitam, sed illas prænominatas capita esse omnium virtutum, ita vt cætera virtutum membra sine his iaceant infirma.

Per myrram & aloë
carnis mortificationem & patientiam;

Myrra & aloë cum omnibus primis vnguentis. Subdit adhuc duas septenarum virtutum species videlicet carnis mortificationem & patientiam; per myrram autem quæ cor-

pora mortua à corruptione vermium & putredine seruantur illeßa mortificatio carnis, quæ putredo vitiorum & carnalium voluptatum restringitur, intelligi debet: per aloe qui quidem suauem habet odorem, sed gustum amarum, & purgat stomachum, patientiam, accipere possumus, quæ quia propter futura perennis vitæ bona, mundi sustinet mala, benè quidem redolet ex causa propter quam patitur, amara autem ex causa qua patitur; si quis verò morbus peccati animam grauat, ipsius mali quod patitur amaritudo purgat.

Cum omnibus, inquit, primis vnguentis, hoc est prætiosis & probatis spiritualium charismatum donis, quæ Apostolus enumerat dicens, *alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, alij sermo scientiæ secundum eundem spiritum, alteri fides in eodem spiritu, alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum, alij interpretatio sermonum*. Ecce hæc dici possunt prima vnguenta, quæ diuina conficiuntur gratia, quibus non sine ratione præmittuntur duæ superius per myrram & aloë præsignatæ virtutis species, videlicet mortificatio & patientia, vt intelligamus eos tantum his vnguentis spiritualibus imbuedos, qui *carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs*, qui possunt dicere cum Apostolo, *& gloriamur in tribulationibus*.

tificatio, &
patientia
exprimitur.

Per prima
vnguenta
spiritualium
charismatum
Jona notantur.

1. Cor. 12.

Gal. 5.

Rom. 5.

Libet ergò hic attendere & mirari

Hortus
Domini
hortus de-
litiarum
est.

rari hortum Domini per has emissiones, suas verè esse quasi pulcherrimum paradysum hoc est hortum delitiarum, vbi æterna salus animæ, & omnis suauitas vigent, vbi omnis pulchritudo & spiritualis delectatio florent, vbi vita perennis & requies sempiterna manent, non quod hic in præsentia vita conferantur, sed quod per illas, quas supra diximus, virtutum & gratiarum emissiones ad ista perueniatur, & illarum temporalis exercitatio, istorum sit æternalis exhibitio. Vnde rectissimè hortus iste, vel paradysus conclusus esse memoratur quia nulla malignorum spirituum aduersitate sancta Ecclesia superatur, quæ spiritualium huius horti emissionum gratia confortatur.

Sicut generaliter Ecclesia, ita specialiter quæuis sancta anima hortus Domini dici potest.

Sed quoniam sicut generaliter Ecclesia hortus Domini dicitur, ita quoque specialiter sancta quæque anima, quæ virtutum germine & gratiarum multiplicium decore vernat, idem appellari potest, considerandum tamè cum Ecclesia totum quoddam sit, vna verò anima pars totius sit, quantum differat pars à toto. Quod enim parti, inest toti inesse necesse est, sed non conuertitur, vt quod toti inest, parti quoque æqualiter inesse necesse sit. Ecclesia quippe vniuersalis in suis partibus, hoc est in singularibus & indiuiduis hominibus, quorum in vnum collectione constituitur, totum quoddam est, quia dum multi di-

uersis florent virtutibus, & in hac diuersitate omnes virtutum continentur species, totum quidem omnes continet in partibus, pars autem non omnes sed quosdam.

Differunt ergò in hoc totum & pars, quod totum longè continentius est quàm pars, dum omnia simul confluât in toto, in parte verò non omnia sed quædam. Dum ergò generaliter sancta vniuersalis Ecclesia hortus Domini dicatur, eo quod infra eam omnium virtutum germina celebrètur; quæuis quoque sancta anima quæ aliqua virtutum profert germina, hortus Domini dici potest iuxta aliquem suum modum, quem ei diuina cõtulit gratia.

VERSVS XV.

Fons hortorum: puteus aquarum viuentium, quæ fluunt impetu de Libano.

Sed quia quicumque instruitur, aut verbo instruitur aut exemplo, pars autem id quod habet, de toto habet, verba verò & exempla vniuersaliter in toto sunt, non absque ratione sequitur, vt ille *principalis hortus Domini*, hoc est vniuersalis Ecclesia, *fons hortorum particularium*, hoc est singularum animarum dicitur. Vnde enim est quod discunt, quæ agunt, quæ docent, nisi ex sanctæ vniuersalis Ecclesiæ doctrinis & institutis? vnde aut ipsæ doctrinæ, nisi ex sanctorum Apostolorum, Apostolicorumque virorum verbis, scriptis, & exemplis? Quocirca rectè Ecclesia fons dicitur hortorum istorum, hoc est sanctarum animarum, quia quic-

Ecclesia tanquam rotum, & sancta anima tanquam pars quomodo differant in appellatione horti Domini.

Vniuersalis Ecclesia fons hortorum cur appellatur.